

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angest

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angest", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angest*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 189. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091209856/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angest

- 38 *bære af Verdens Synd*: Joh. 1,29. – *Usteris Udvikling: Entwicklung des paulinischen Leihbegriffes* (1824). Leonhard Usteri, svejtsk teolog, 1799-1833.
- 39 *fr. Baader* ... ty filosof, 1765-1841. B mener, at viljen kun kan blive bevidst om sin frihed, når udefra kommende tilskyndelser tvinger den til at træffe et valg. – *concupiscentia*: begær. – *den persiske Konge*. Kambyses skal ved belejringen af Pelusium have stillet ægypternes hellige dyr foran sin hær og derved forhindret de belejrede i at skyde på den (Polyæn, *Strategemata* 7, 9) – *enemeres*: svækkes.
- 40 *Omnes homines* ... alle mennesker, der er avlet på naturlig vis, fødes med synd, dvs. uden guds frygt, uden tillid til Gud og med begær. *Den Augsburgske Konfession*, I, 2,1. – *senere Menneskes* ... og *Adams*: her følger i et udkast: «Da dette Udsagn selv i Forhold til det senere Menneskes Skyld giver sig næsten Mine af at ville lade Evoken gøre et uerfusk Omslag og lade Skylden fremgaa ved en blot kvantitativ Bestemmen, eller lade Skylden fremkomme som en deus ex machina [gud der pludselig dukker frem og løser konflikten], uagtet Individet aldrig var uskyldigt, saa er det end dristigere at ville bringe dette ind i Adams Uskyldighed, som den underkjøbte Spion, der styrede ham.» (Pap. V B 53,8). – *elastiske Tveetydighed*: Villy Sørensen skriver i sin kommentar: «Den psykologiske forklaring må være elastisk tveetydig, fordi mennesket ikke kan være skyldigt for synden (synden kan ikke forklares ved, at mennesket i forvejen er fuldt af begær) og dog heller ikke kan være uskyldigt i sin egen synd.» Sagt på en anden måde: Adam og Eva *synder* ved at overtræde forbuddet mod at spise af kundskabens træ, men de forstår først bagefter, at det er en synd, for det er først bagefter, at de kender forskellen mellem godt og ondt, jf. 32: springet ind i synden sætter kvaliteten, dvs. definerer synden som synd, men er samtidig forudsat af kvaliteten; det gælder om synden, «at den, idet den er, er forudsat» – *Uskyldigheden* ... *åbømmende i Mennesket*: Til denne passage gør Kresten Nordentoft opmærksom på, «at de fleste af disse udtryk er oversat næsten ordret fra Karl Rosenkranz' *Psychologie* (Königsberg 1837), hvor det første afsnit har overskriften: «Der Geist in unmittelbarer Einheit mit seiner Natürlichkeit» (s. 9) Om denne tilstand forklarer Rosenkranz indledningsvis at ånden her betegnes sjæl; men ånden er forskellig fra det naturlige og viser sig senere i denne forskellighed, og «Das Leben der Seele ist daher das Streben, über sich hinauszugehen. Als Seele träumt der Geiste» (s. 5) Kierkegaard er altså enig med Rosenkranz om dette udgangspunkt «Der Anfang der Psychologie ist also die substantielle Einheit des Geistigen mit dem Natürlichen. Deres fælles interesse er denne oprindelige enhed og dens opløsning» (Nordentoft 1972:47).
- 42 *profunderere*: dybere.
- 44 *Fibellivrettes*: tavle, hvorpå ABCens bogstaver var fastklæbet, illustreret ved dyr, hvis navne begyndte med bogstaverne.
- 45 *Mythen* ... *advortes* ... *indvortes*: jf. Hegel, *Werke*, XII, s. 75: «in der ganzen bildlichen Darstellung ist das, was innerlich ist, als äusserlich [...] aus-